

2019-09-06

2019-06-24

Fågelinventering Tandö-Fageråsen

Malung-Sälens kommun, Dalarnas län

2019-06-24

Jakobi
SUSTAINABILITY AB

2019-09-06

2019-102476-0001

Dokumenttitel:	Fågelinventering Tandö -Fageråsen.
Omslagsfoto:	Vy åt öster över Björvalltjärnen. Foto:
Uppdragsgivare	NEKTAB
Projektledare:	
Rapport och inventering:	
Dokumenttyp:	Rapport
Version:	1.1
Dokumentnummer:	2019-06-24

INNEHÅLL

.....	1
BAKGRUND OCH SYFTE	4
OMRÅDESBESKRIVNING	6
METOD	8
Inventeringsmetod	8
TIDIGARE OBSERVATIONER	8
RESULTAT	9
SAMLAD BEDÖMNING	10
REFERENSER	12

Bilaga 1. Resultatkartor, figur 3 – 10.

SAMMANFATTNING

Ellevio söker tillstånd för en ny luftledning mellan Tandö och Fageråsen, Malung-Sälens kommun, Dalarnas län. I samband med detta har Jakobi Sustainability AB fått i uppdrag av NEKTAB att genomföra en översiktlig fågelinventering längs sträckan. Syftet är att få en överblick av fågelfaunan i området med betoning på mer skyddsvärda arter.

Inventeringsområdet sträcker sig över ett relativt flackt skogs- och myrlandskap på åsar väster om Västerdalälven. Skogen vid den föreslagna ledningen är påtagligt präglad av skogsbruk och består till större delen av likåldriga, yngre barrdominerade produktionskogor och nyare hyggen. Det finns inslag av olika typer av mindre våtmarker inom inventeringsområdet men framförallt i landskapet närmast runt den inventerade korridoren där det även finns större öppna våtmarker.

Fågelundersökningen genomfördes som en översiktlig inventering med fokus på partier med mogen eller äldre skog och våtmarker inom inventeringsområdet längs den planerade ledningssträckningen. Fokus för inventeringen har även varit närliggande våtmarker, särskilt större öppna och blöta myrar som generellt kan ha en mer artrik häckfågelfauna.

Vid inventeringen i området påträffades framför allt arter som är vanliga i barrskogsmiljöer i denna del av landet. Få skyddsvärda skogslevande arter observerades. Några tjädor och spår av tretåig hackspett påträffades under inventeringen.

Öster om inventeringskorridoren ligger ett myrmarkskomplex längs ån Sångan. Sju vadararter påträffades i detta område, blanda annat storspovar, småspovar, grönbenor och enkelbeckasiner som samtliga bedöms häcka i området. Detta våtmarksområde bedöms som det mest värdefulla området för fågellivet vid den planerade ledningen. Grönbena, gluttsnäppa och skogssnäppa påträffades vid flera myrar längs inventeringssträckan och är relativt vanligt förekommande i området.

På Grossmossen observerades ett par storspovar. På Ållingkölen observerades häckande ljunpipare. Dessa våtmarker norr om Ållingån är tillsammans med vattendragets närmast omgivning och myrmarker söder om ån, ett område som bedöms ha högre värden för fågellivet.

En fiskgjuse med fisk observerades vid Ållingån. Fågeln flög åt sydost mot ett bo som sannolikt ligger öster om inventeringsområdet, eventuellt i skogs- och myrmosaikens längs Sångan. Inom inventeringsområdet är potentiellt lämpliga boträd för arten mycket sparsamt förekommande.

Ett sångsvanspar observerades i två vegetationsrika tjärnar i den norra delen av området. Ingen häckning observerades vid inventeringen men båda tjärnarna bedöms som lämpliga för häckning.

Inga smålommar observerades i området under inventeringen. Två besökta tjärnar i landskapet närmast öster om inventeringsområdet bedömdes som potentiellt lämpliga för häckning.

Om möjligt bör mindre partier med äldre barrskog med spår av tretåig hackspett helt undvikas och ingen avverkning ske i dessa. Kraftledningen bör helst anläggas så att den helt undviker helt öppna, blötare myrar.

Våtmarkerna är allmänt känsliga och hydrologin kan påverkas negativt av verksamheter som dikning och körskador.

BAKGRUND OCH SYFTE

Ellevio söker tillstånd för en ny luftledning mellan Tandö och Fageråsen, Malung-Sälens kommun, Dalarnas län (Figur 1). I samband med detta har Jakobi Sustainability AB fått i uppdrag att genomföra en översiktlig fågelinventering längs sträckan av NEKTAB. Syftet är att få en överblick av fågelfaunan i området med betoning på mer skyddsvärda arter. Inventeringsområdet framgår av figur 2. Den inventerade sträckan följer i stort sett alternativ 1 i den tidigare genomförda naturvärdesinventeringen (NVI) av området (Lundström 2019). En del justeringar och ändringar av den föreslagna ledningssträckan i alternativ 1 har dock genomförts efter naturvärdesinventeringen, framför allt i den norra delen.

2019-09-06

2019-102476-0001

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

— Förslag kraftledning

Figur 1. Översikt över planerad luftledning Tandö-Fageråsen, Malung-Sälens kommun.

OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet sträcker sig över ett relativt flackt skogs- och myrlandskap på åsar väster om Västerdalälven. Området passerar över flera åar och mindre vattendrag. Skogen vid den föreslagna ledningen är påtagligt präglad av skogsbruk och består till större delen av likåldriga, yngre barrdominerade produktionsskogar och nyare hyggen. Tall dominerar med delvis större inslag av gran. I mindre delar finns grandominerad skog. Delvis finns ett större inslag av lövträd, framför allt av björk. Inslaget av andra lövträd, främst asp, sälg och rönn, är i området som helhet mycket litet. I mindre partier längs sträckan finns äldre eller gammal barrskog, främst i anslutning till olika våtmarker. Det finns inslag av olika typer av mindre våtmarker, både sumpskogar och öppna våtmarker, inom inventeringsområdet men framförallt i landskapet närmast runt den inventerade korridoren där det även finns större öppna våtmarker. I den norra delen passerar inventeringsområdet över Ållingån och en större öppen myr, delvis med inslag av martallar. Öster om inventeringsområdets centrala del finns ett större sammanhängande myrkomplex i anslutning till vattendraget Sångan. Ån utvidgar sig här i två mindre sjöar; Gärdåshån och Överhån. Längs sträckan finns flera tjärnar och några sjöar i det närmast omgivande landskapet, figur 2. Västerdalälven med närmaste omgivningar är riksintresse för naturvård. Själva älven är Natura 2000-område enligt Art- och habitatdirektivet. För en mer utförlig beskrivning av natur och naturvärden i området hänvisas till rapporten från naturvärdesinventeringen [REDACTED] 2019).

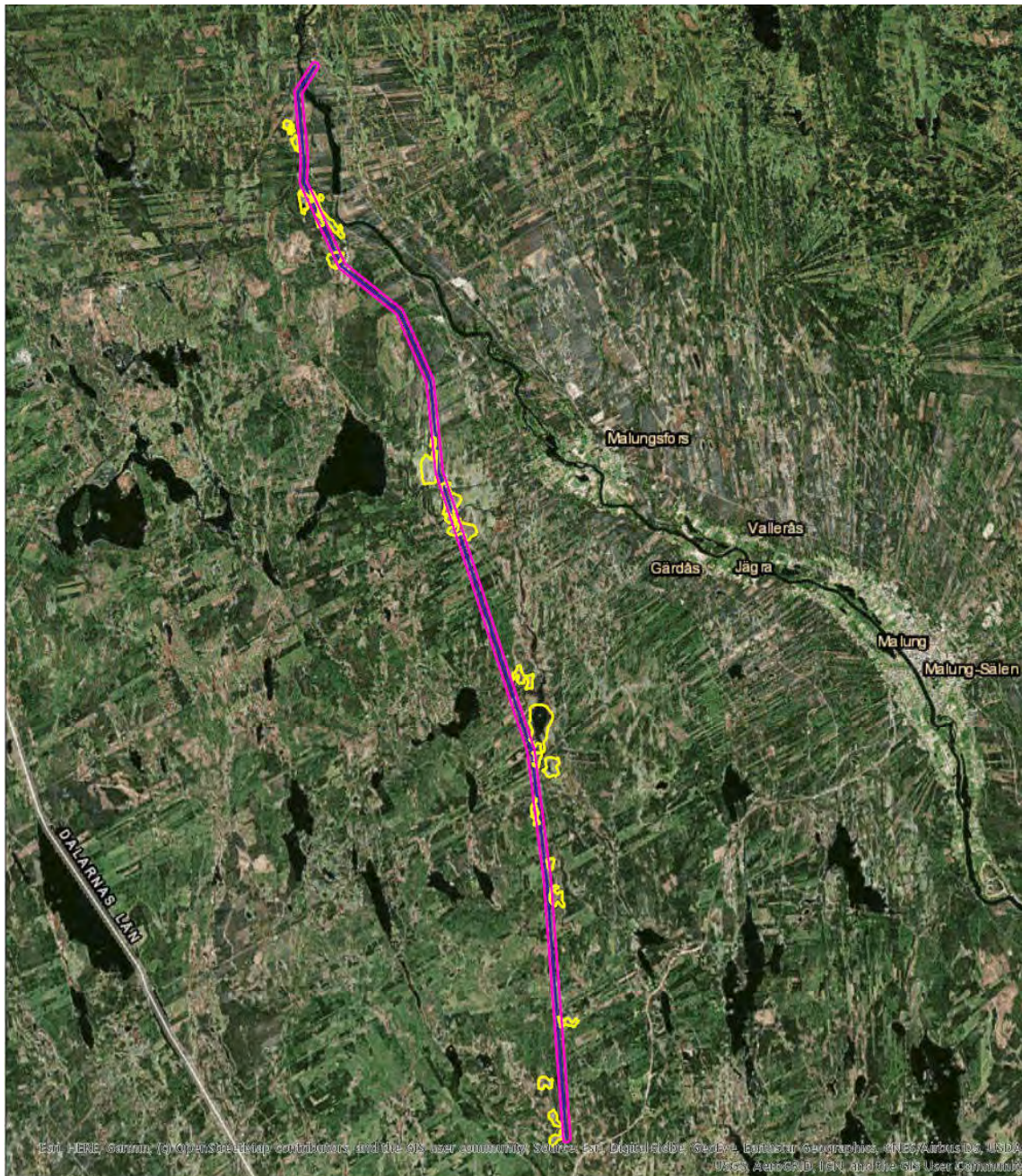
2019-09-06

2019-102476-0001

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Förslag kraftledning

0 5 000 10 000 Meter

Figur 2. Översikt över inventeringsområdet Tandö-Fageråsen med planerad ledning och inventerade närliggande våtmarksområden.

METOD

INVENTERINGSMETOD

Fågelundersökningen genomfördes som en översiktlig inventering med fokus på partier med mogen eller äldre skog och våtmarker inom inventeringsområdet längs den planerade ledningssträckningen. Inventeringsområdet avgränsades till en 200 meter bred korridor, det vill säga cirka 100 meter på vardera sida om planerad ledningsmitt. Fokus för inventeringen har även varit närliggande våtmarker, särskilt större öppna och blöta myrar som generellt kan ha en mer artrik häckfågelfauna än andra typer av myrar. Inventeringen genomfördes 11–14 juni 2019 av [REDACTED]

[REDACTED] är biolog med inriktning på ekologi och naturvårdsbiologi och har mer än tio års yrkesmässig erfarenhet av fågelinventering. Han har varit fågelskådare sedan ungdomsåren. [REDACTED] har stor erfarenhet av bland annat punkt- och linjetaxering och har bland annat inventerat häckande fåglar i standardrutter under tre säsonger i Norrbottens län för länsstyrelsen och en säsongs inventering av standardrutter från norra Dalarna till Västerbottens fjällvärld för Lunds universitet. [REDACTED] har även stor erfarenhet av specialinventeringar av lommar, rovfåglar, skogshöns, nattskärna med flera arter, främst i de sydvästra delarna av Sverige.

Väder

- 11/6: Mulet till halvklart, cirka 10 grader, svag till måttlig vind från NO.
- 12/6: Mulet, lätt regn som upphörde, cirka 6 grader och svag vind från NO (Kraftigt ihållande regn på morgonen varför inventeringen kunde påbörjas först senare på morgonen.)
- 13/6: Mulet, lätt regn som upphörde, cirka 6 grader och svag vind från cirka NO (Ihållande lättare regn på morgonen varför inventeringen kunde påbörjas först vid 7-tiden på morgonen).
- 14/6: Mulet, cirka 9 grader och svag eller ingen vind. Senare uppklärnande och betydligt stigande temperatur.

Som grund för urvalet av potentiellt värdefulla fågelmiljöer längs sträckan för inventering användes resultaten från den tidigare genomförda naturvärdesinventeringen (Lundgren 2019) tillsammans med information från kartverktygen Skyddad natur (Naturvårdsverket 2019) och Skogens pärlor (Skogsstyrelsen 2019). Information om fynd inlagda på Artportalen från inventeringsområdet med närmast omgivande landskap inhämtades (Artportalen 2019). Flygbildstolkning i skala 1:5000 gjordes över hela inventeringsområdet längs ledningssträckan med närmaste omgivning. Skog som bedömdes vara mogen eller äldre, både på fast mark och sumpskog, samt blötare våtmarker valdes i första hand ut för inventeringen. Dessutom valdes öppna, blötare myrområden samt tjärnar inom cirka 500 meter från ledningsmitt ut för inventering. Skogsområden som domineras av likåldriga yngre produktionsskogar, mycket ung skog eller hyggen valdes till stor del bort. Dessa bedöms generellt ha låga eller mycket låga värden för fågellivet. Fågelfaunan domineras i utpräglade produktionsskogar av vanliga arter.

Inventeringen genomfördes som en linjetaxering i utvalda områden. Inventerade myrområden utanför ledningskorridor visas i översiktligt i figur 2 samt detaljerat i figur 3-10 (Naturvårdsverket 2010).

Samtliga observerade rödlistade och andra skyddsvärda fågelarter noterades under inventeringen. En handkikare (Swarowski 8x35) användes. Fynd lades i fält in i GIS-program på Samsung surfplatta med inbyggd GPS. Inventering skedde i huvudsak mellan cirka kl 05:00-12:00 men påbörjades några timmar senare under morgnar med ihållande regn. Vid några tillfällen besöktes tjärnar i omgivande landskap under tidig eftermiddag.

TIDIGARE OBSERVATIONER

Det finns relativt få fynd under häckningstid inrapporterade på Artportalen inom cirka 500 meter från den planerade ledningen (Artportalen 2019). Fynd av rödlistade arter och arter som omfattas av Artskyddsförordningen redovisas i tabell 1.

Tabell 1. Tidigare observationer av rödlistade arter (NT – Nära hotad) och arter som omfattas av Artskyddsförordningen (Af – markerade med B i bilaga 1) inrapporterade på Artportalen åren 2010 - 2019 (Artportalen 2019). Fynden är inrapporterade från inventeringsområdet och landskapet närmast runtom, inom ca 500 meter från planerad ledningssträckning.

Art	Hotkategori	Noteringar och bedömning
Duvhök	NT	Observerad väster om inventeringsområdet och Ällingkölen i maj 2019. Kan troligen häcka i området.
Spillkråka	NT, Af	Några fynd från områdets södra del under hösten. Kan troligen häcka i området.
Kungsörn	NT, Af	Enstaka fynd av överflygande örn vintertid. Kan möjligen häcka i landskapet runt inventeringsområdet.
Tretåig hackspett	NT	Två fynd av häckande par under senare år i det närmaste landskapet runt inventeringsområdet. Häckar troligen mycket fåtaligt i området.
Tjäder	Af	Flera fynd av arten i inventeringsområdet under hösten. Häckar sannolikt i området.
Orre	Af	Fynd av två tuppar vid Ällingkölen under lekperioden. Cirka 20 tuppar noterade på samma myr under januari 2019. Häckar sannolikt i området.
Lappuggla	NT, Af	Enstaka fynd av arten under hösten. Kan möjligen häcka i området, i varje fall vissa år.
Hökuggla	Af	Några fynd av arten i området under tidig vår. Kan troligen häcka i området, i varje fall vissa år.
Sångsvan	Af	Observerad vid några tillfällen under hösten.
Storspov	NT	Enstaka fynd från våtmark öster om ledningssträckningen. Häckar troligen vid större våtmarker i området.

Av andra inrapporterade fynd från området bedöms följande som mer intressanta:

Strömstare och forsärla har observerats vid några av åarna, Ällingsån och Sångan, i närheten av inventeringsområdet och verkar häcka regelbundet i området.

Göktyta har noterats under häckningstid vid Nyhusen, vid inventeringsområdets södra ände.

Det finns några få fynd av både talltita och tofsmes i området, framför allt under höst och vinter.

RESULTAT

Vid inventeringen i området påträffades framför allt arter som är vanliga i barrskogsmiljöer i denna del av landet. Allmänna arter i området är lövsångare, bofink, trädpiplärka, rödhake, grönsiska, taltrast med flera arter. Några få bergfinkar noterades. Korsnäbbar (ej bestämda till art) var vanligt förekommande i området under inventeringen. Resultat från inventeringen redovisas från norr till söder i figur 3 - 10 i bilaga 1.

Vid sjön Överhån med omgivande myrmarker längs Sångan, vid och öster om den planerade ledningen, påträffades flera häckande vadararter som storspov (NT), gluttsnäppa, grönben (Af), skogssnäppa, enkelbeckasin och tofsvipa (figur 7). En mindre flock småspovar observerades över en myr mellan Överhån och Gärdåshån (figur 6).

Ett par storspovar observerades på Grossmossen (figur 5). Denna myr är relativt stor och helt öppen i sin centrala del. Trana (Af) hördes från den östra delen av mossen.

Grönben, gluttsnäppa och skogssnäppa påträffades vid flera blötare myrar längs inventeringssträckan (figur 3 och 5 - 8). Samtliga dessa tre arter är relativt vanligt förekommande i området.

Häckande ljunpipare (Af) påträffades på en myr norr om Ällingån (figur 5). Vid denna myr och strax söder om ån observerades även storspov och grönbena. Fiskgiuse (Af) observerades vid två tillfällen vid Ällingån. Det kan troligen ha rört sig om samma individ. Vid det första tillfället hade fågeln en fisk i klorna och visade tydliga tecken på oro. Fågeln flög efter en liten stund åt sydost och försvann ur sikte. Sannolikt finns ett bo öster om inventeringsområdet, eventuellt i skogs- och myrmosaiken längs Sångan.

Spår av tretåig hackspett (NT, Af) påträffades i ett äldre granskogsparti i anslutning till Ällingån. Spår av tretåig hackspett påträffades även i ett äldre granskogsparti sydväst om Överhån (figur 7). Tretåig hackspett häckade i ett granskogsparti söder om Ällingån, på östra sluttningen av åsen Sälghöarna, sommaren 2017 (Artportalen 2019). Under inventeringen kunde konstateras att denna granskog är avverkad.

Ett sångsvanspar (Af) observerades i två vegetationsrika tjärnar i den norra delen av området (figur 4). Två tjädertuppar (Af) observerades vid en myrkant i norra delen av området och en tjäderhöna i den södra delen (figur 3 och 9). En orrhöna (Af) noterades nära en bäck i söder (figur 9).

Förutom fiskgiuse påträffades endast en rovfågel i inventeringsområdet, en ormråk vid en myr i södra delen av området (figur 8). Större hackspett var den enda hackspetten som observerades under inventeringen, bland annat ett bo med ungar i mogen granskog i södra delen av området (figur 9). I övrigt observerades småfåglar som kungsfågel (VU), järnsparv, svartvit flugsnappare och rödstjärt på flera platser i inventeringsområdet. Forsärla påträffades vid vattendrag i den norra delen av området (figur 4 och 8). Buskskvätta (NT) observerades på några myrar (figur 7 och 8). Gulärta förekommer på flera av myrarna, särskilt vid Grossmossen (figur 5).

Inga smålommar observerades i området under inventeringen. Två besökta tjärnar i landskapet närmast öster om inventeringsområdet bedömdes dock som potentiellt lämpliga för häckning; Gubbrådtjärnen (väster om Lima kraftverk i norr, figur 4) och Björvalltjärnen (vid södra delen av inventeringsområdet, figur 9).

SAMLAD BEDÖMNING

Under fågelinventeringen har fokus varit på arter som är rödlistade, omfattas av Artskyddsförordning (markerade med B i bilaga 1) samt fågelarter som är mindre vanliga och/eller regionalt skyddsvärda.

Skogen vid den föreslagna ledningen består till större del av yngre eller unga, likåldriga produktionsskogar och nyare hyggen. I mindre partier längs sträckan finns äldre eller gammal barrskog, främst i anslutning till olika våtmarker och sumpskogar. Vid inventeringen i området påträffades framför allt arter som är vanliga i barrskogsmiljöer i denna del av landet. Få skyddsvärda skogslevande arter påträffades. På några platser observerades spår av tretåig hackspett i äldre granskog. Om möjligt bör dessa partier med äldre barrskog undvikas och ingen avverkning ske i dessa.

Två tjädertuppar påträffades vid en myrkant väster om den norra delen av inventeringsområdet. Längs denna del av den planerade ledningssträckan, norr om ån Alman, finns dock mycket begränsat med äldre talldominerad skog som skulle kunna vara bra livsmiljö för arten. En tjäderhöna observerades i den södra delen i yngre skog.

Mindre våtmarker, både sumpskogar och öppna våtmarker, finns inom inventeringsområdet men framförallt i landskapet närmast runt den inventerade korridoren där det även finns större öppna våtmarker. Myrmarkskomplexet längs Sångan, med sjöarna Överhån och Gärdåshån öster om inventeringskorridoren, bedöms som det mest värdefulla området för fågellivet vid den planerade ledningen. Sju vadararter påträffades i detta område. Åtminstone några par storspovar och flera par grönbenor, enkelbeckasiner och gluttsnäppor bedöms kunna häcka i området. Även småspov bedöms häcka i detta område. Grönbenor, gluttsnäppa och skogssnäppa påträffades vid flera blötare myrar längs inventeringssträckan. Samtliga dessa tre arter är relativt vanligt förekommande i området.

Ett par storspovar observerades på Grossmossen, en myr som är relativt stor och helt öppen i sin centrala del väster om den planerade ledningen. Trana hördes från den östra delen av mossen. Ljunpipare påträffades inom inventeringsområdet på Ällingkölen norr om Ällingån. Vid denna myr och strax söder om ån observerades även storspov och grönbena. Dessa myrområden vid Ällingån bedöms tillsammans med åns närmaste omgivning ha ett högre värde för fågellivet.

Kraftledningen bör helst anläggas så att den inte passerar över helt öppna, blötare myrar. Våtmarkerna är allmänt känsliga och hydrologin kan påverkas negativt av verksamheter som dikning och körskador.

Fiskgjuse observerades vid två tillfällen vid Ällingån. Fågeln hade vid ena tillfället en fisk i klorna och visade tydliga tecken på oro innan fågeln försvann åt sydost. Bedömningen är att gjusen sannolikt var på väg till boet med bytet och att detta bo kan finnas öster om inventeringsområdet, eventuellt i skogs- och myrmosaiken längs Sångan. Fiskgjusen bygger bo i äldre eller gamla tallar som är tillräckligt kronmogna för att kunna bära upp risboet. Sådana tallar förekommer mycket sparsamt inom inventeringsområdet.

Ett sångsvanspar observerades i två vegetationsrika tjärnar i den norra delen av området. Möjligen skulle det kunna vara samma par som förflyttat sig mellan tjärnarna. Ingen häckning observerades vid inventeringen men båda tjärnarna bedöms som lämpliga för häckning.

Inga smålommar observerades i området under inventeringen. Inte heller några överflygande smålommar noterades. Observerar man flygande smålommar mellan häckningstjärn och fiskevatten indikerar det att arten kan häcka i det större omgivande landskapet. Två besökta tjärnar i landskapet närmast öster om inventeringsområdet bedömdes dock som potentiellt lämpliga för häckning; Gubbrådtjärnen och Björvalltjärnen.

2019-09-06

2019-102476-0001

REFERENSER

Artportalen 2019: www.artportalen.se. Senast besökt: 2019-06-19.

Artdatabanken 2019: <https://artfakta.se/arbestamning>. Senast besökt 2019-09-19.

Esri (2018). DigitalGlobe, GeoEye, Earthstar Geographics, CNES/Airbus DS, USDA, USGS, AEX, Getmapping, Aerogrid, IGN, IGP, swisstopo, and the GIS User community.

Lundgren, M. 2019. Naturvärdesinventering (NVI) inför ny kraftledning mellan Tandö och Fageråsen. Jakobi Sustainability AB. Rapport 1.1 2019-03-06.

Naturvårdsverket 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden –Skyddsvärda fåglar, ver. 4.0, 2010-12-21

Naturvårdsverket 2012:1. Fåglar, revirkartering, generell metod, version 1:1, 2012-06-21.

Naturvårdsverket 2019. <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>.

Länsstyrelsen Dalarnas län 2019. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/>

Skogsstyrelsen 2019. <https://kartor.skogstyrelsen.se/kartor>

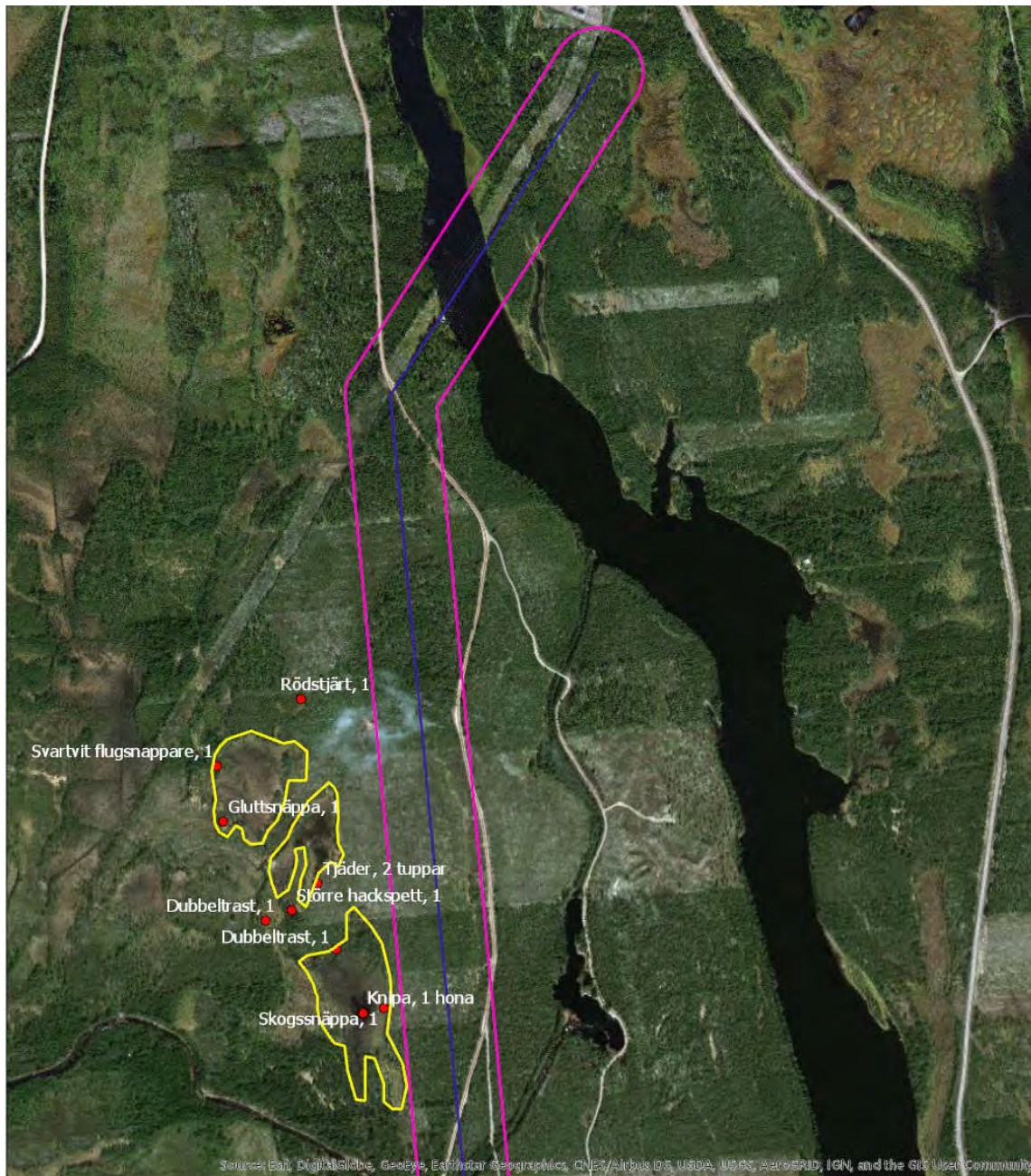
2019-09-06

2019-102476-0001

BILAGA 1

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

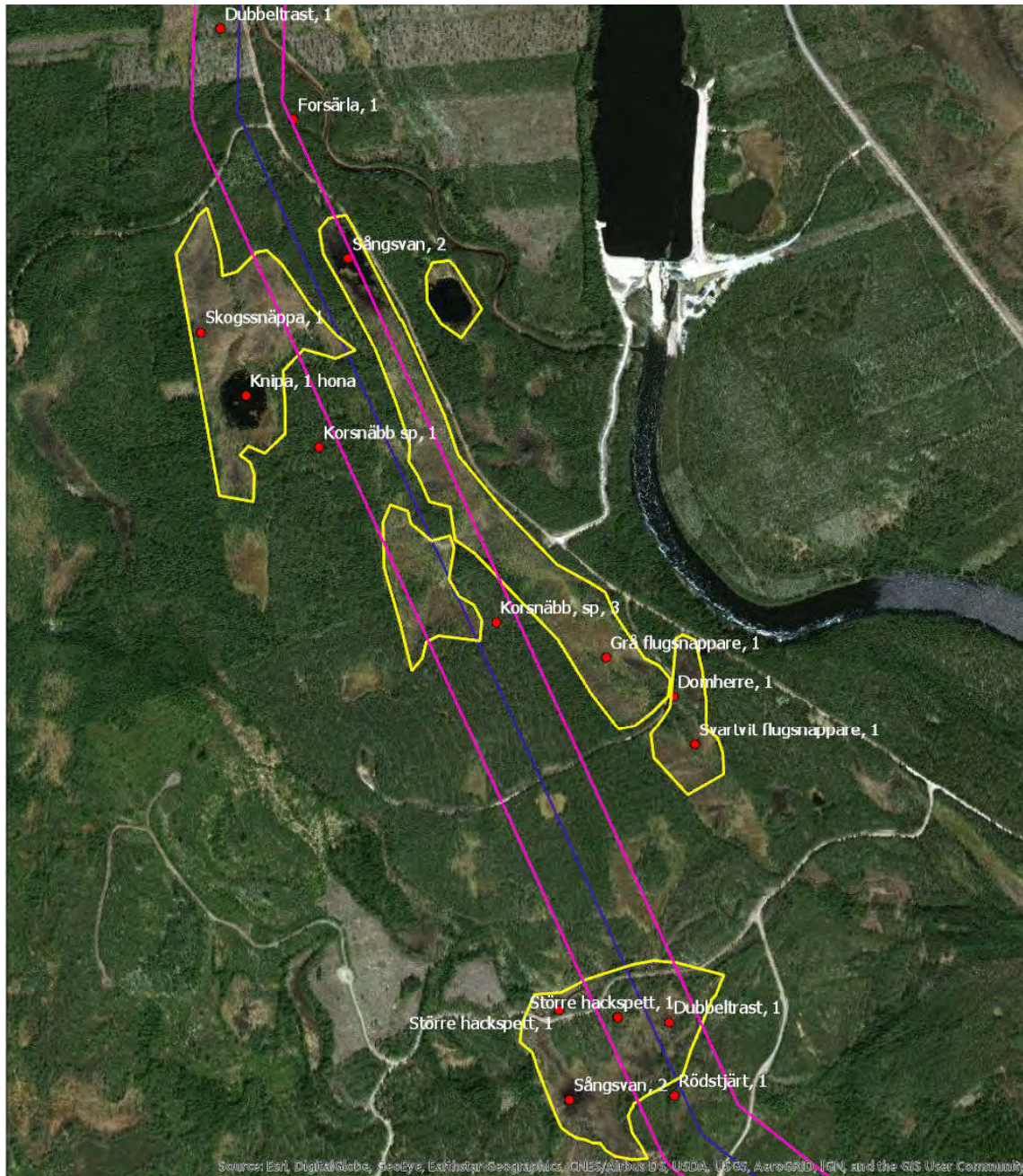

Figur 3. Inventeringsresultat från norra delen av inventeringsområdet.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

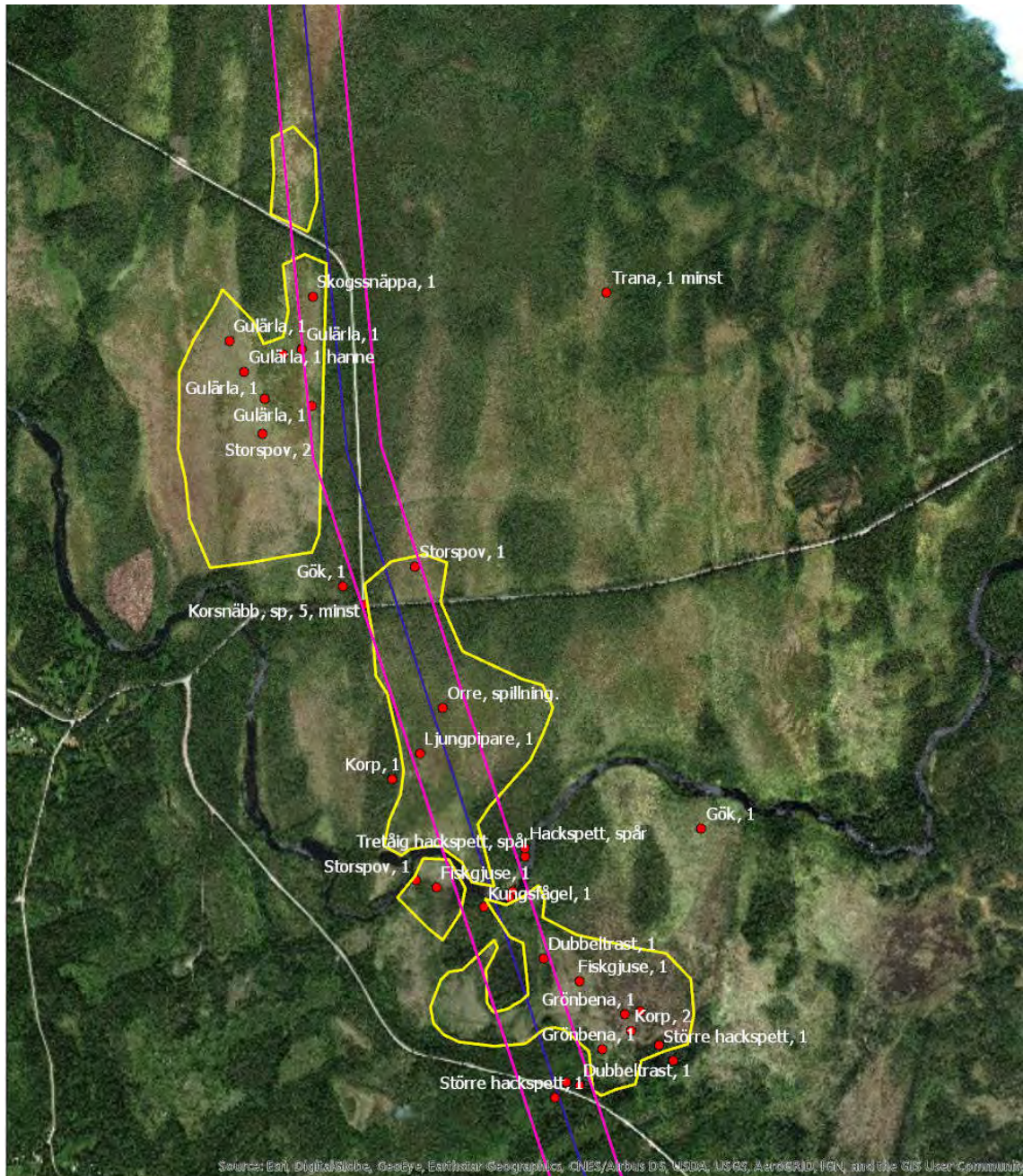

Figur 4. Inventeringsresultat från delområde sydväst om Lima kraftstation.

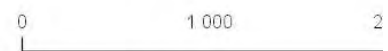
2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

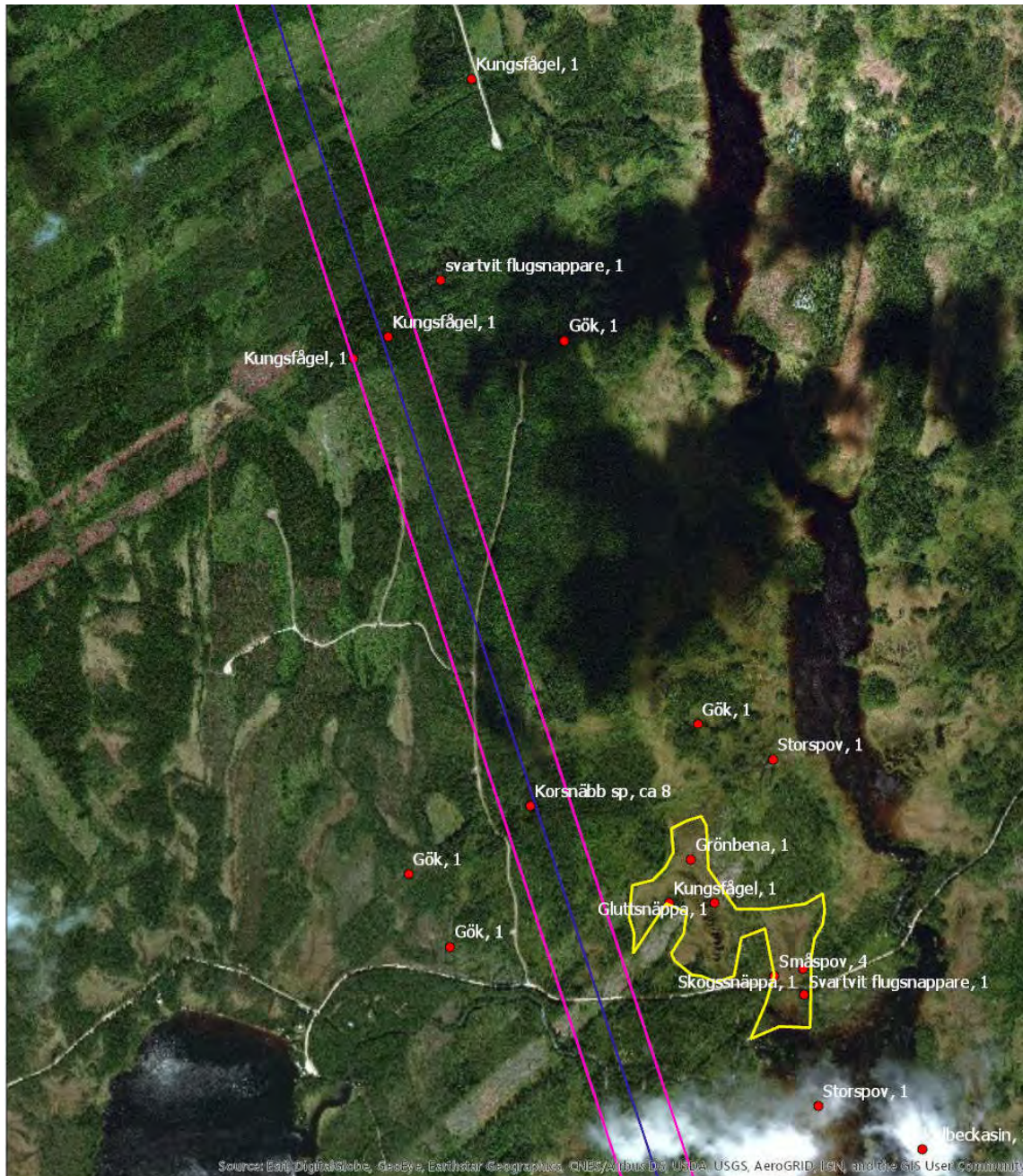

Figur 5. Inventeringsresultat från delområde vid Grossmossen och Ällingån.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

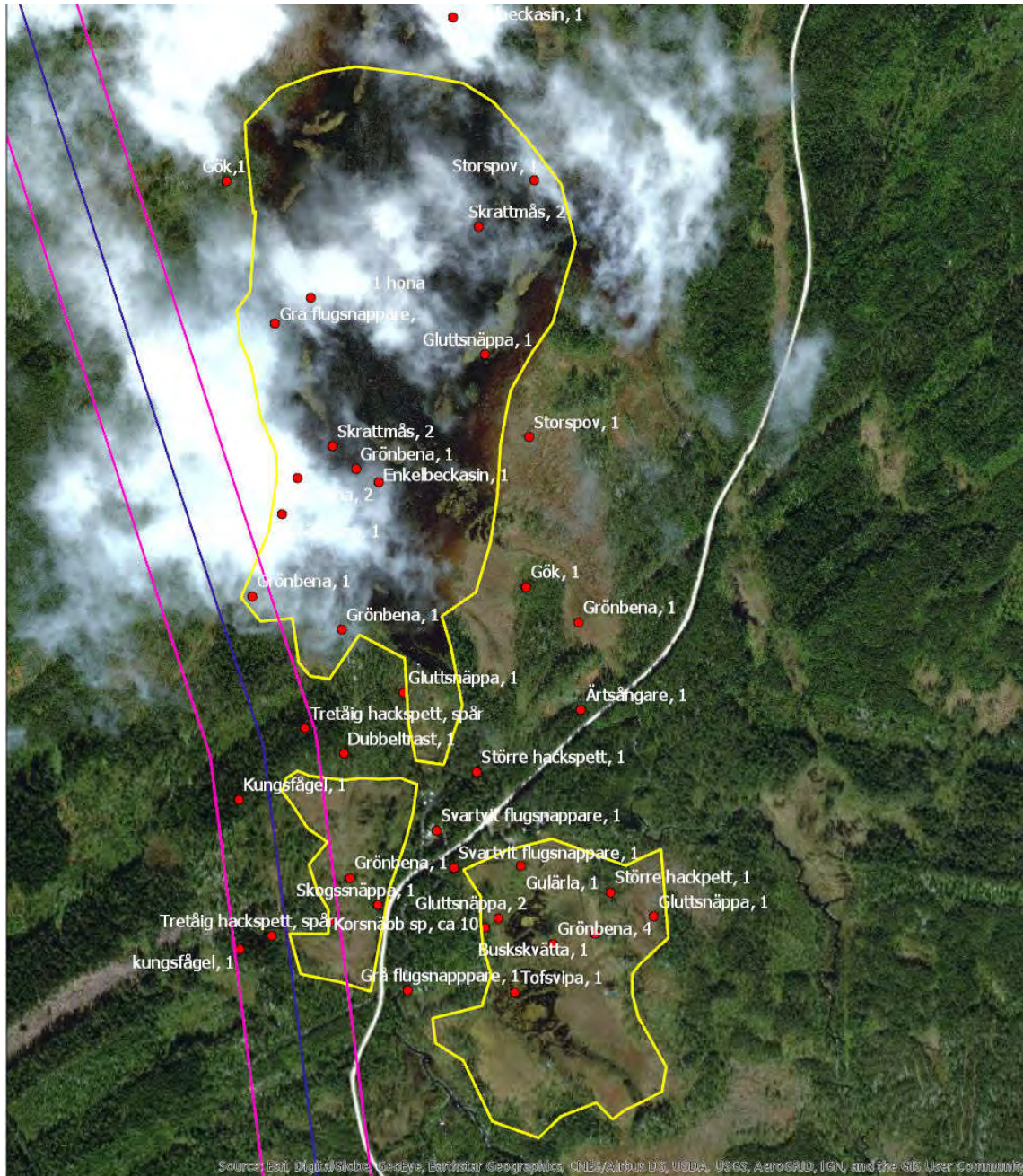

Figur 6. Inventeringsresultat från delområdet väster om Gärdåshån.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

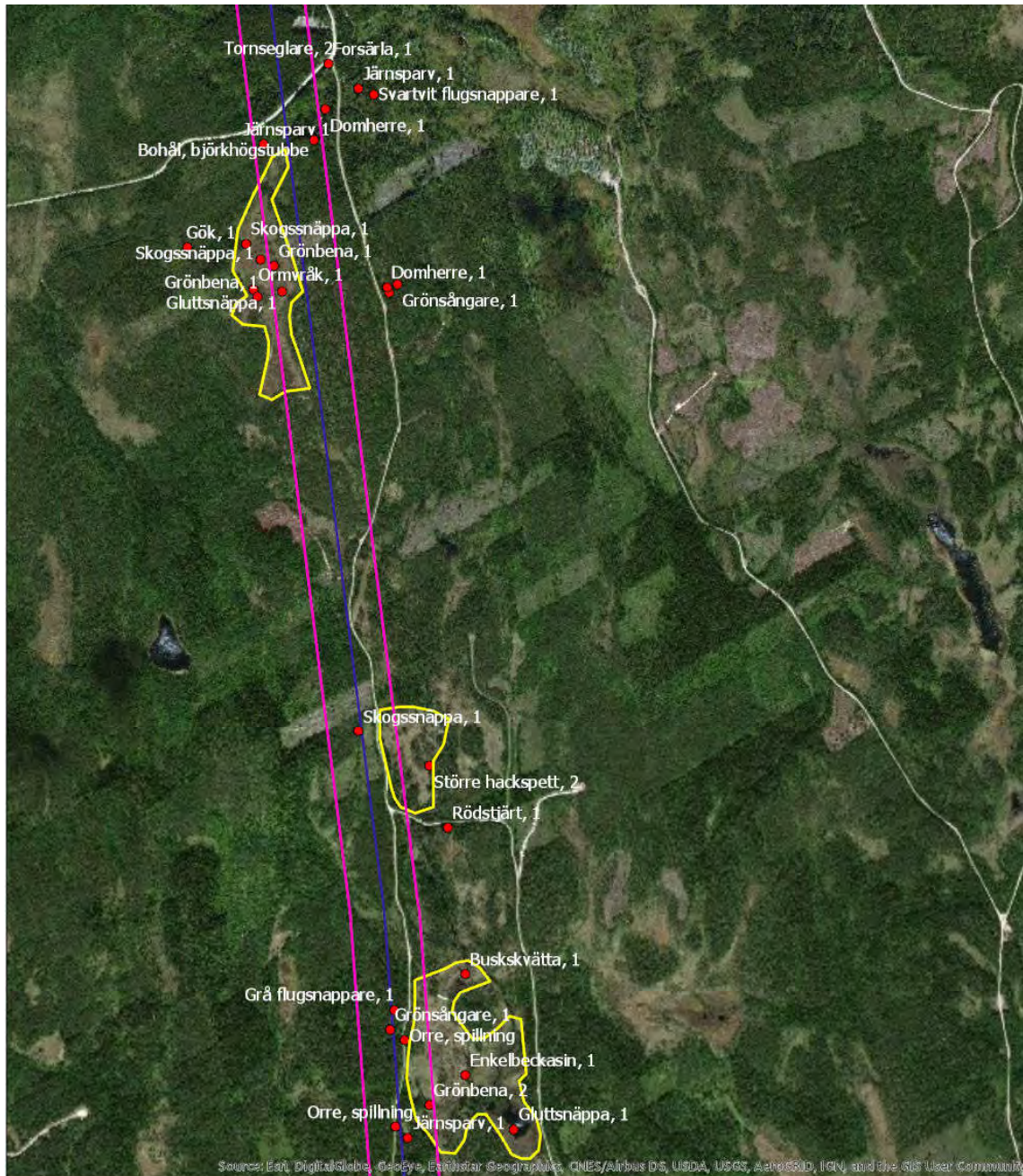

Figur 7. Inventeringsresultat från delområde vid Överhån.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

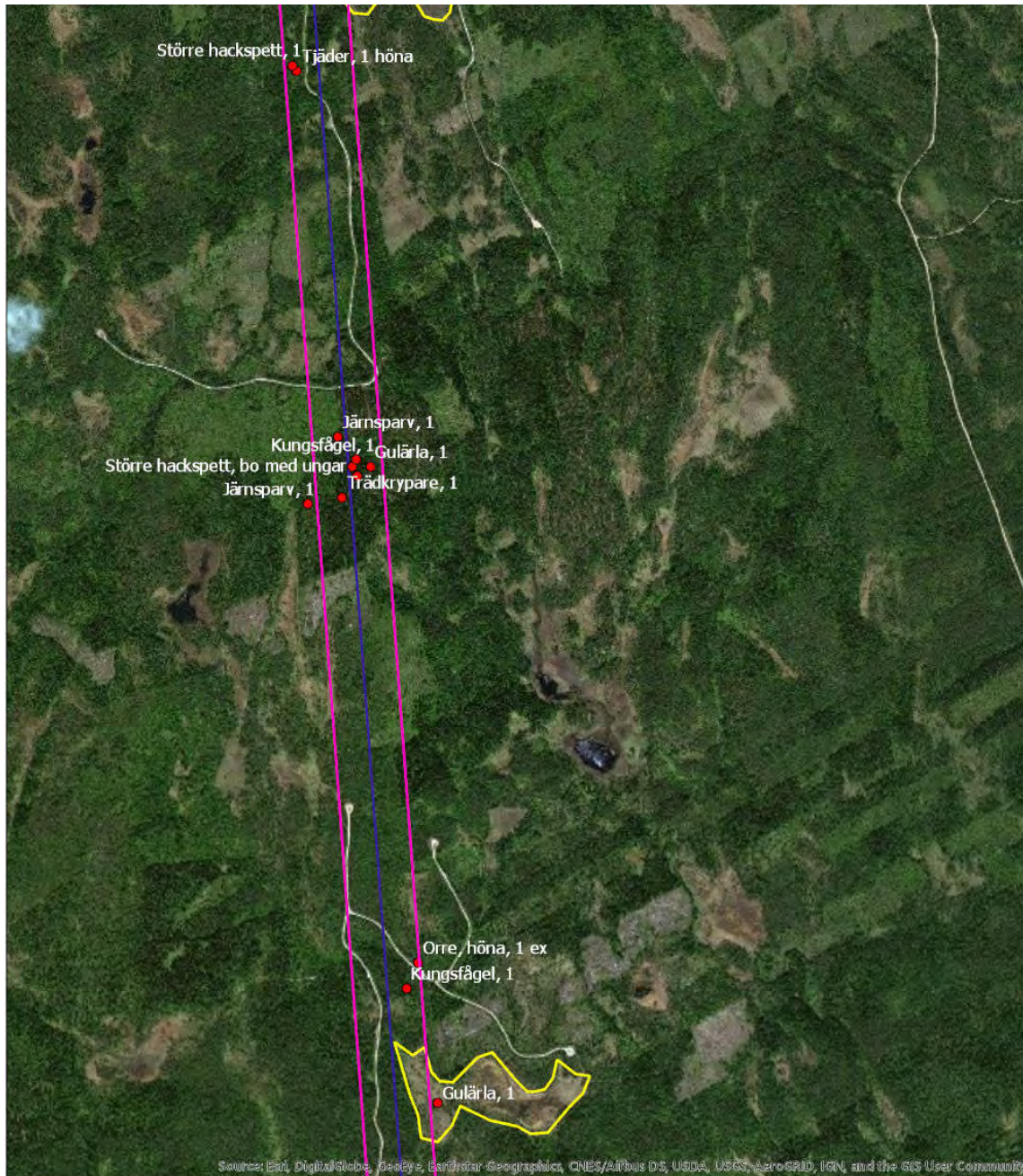

Figur 8. Inventeringsresultat från delområde vid Knokarna.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

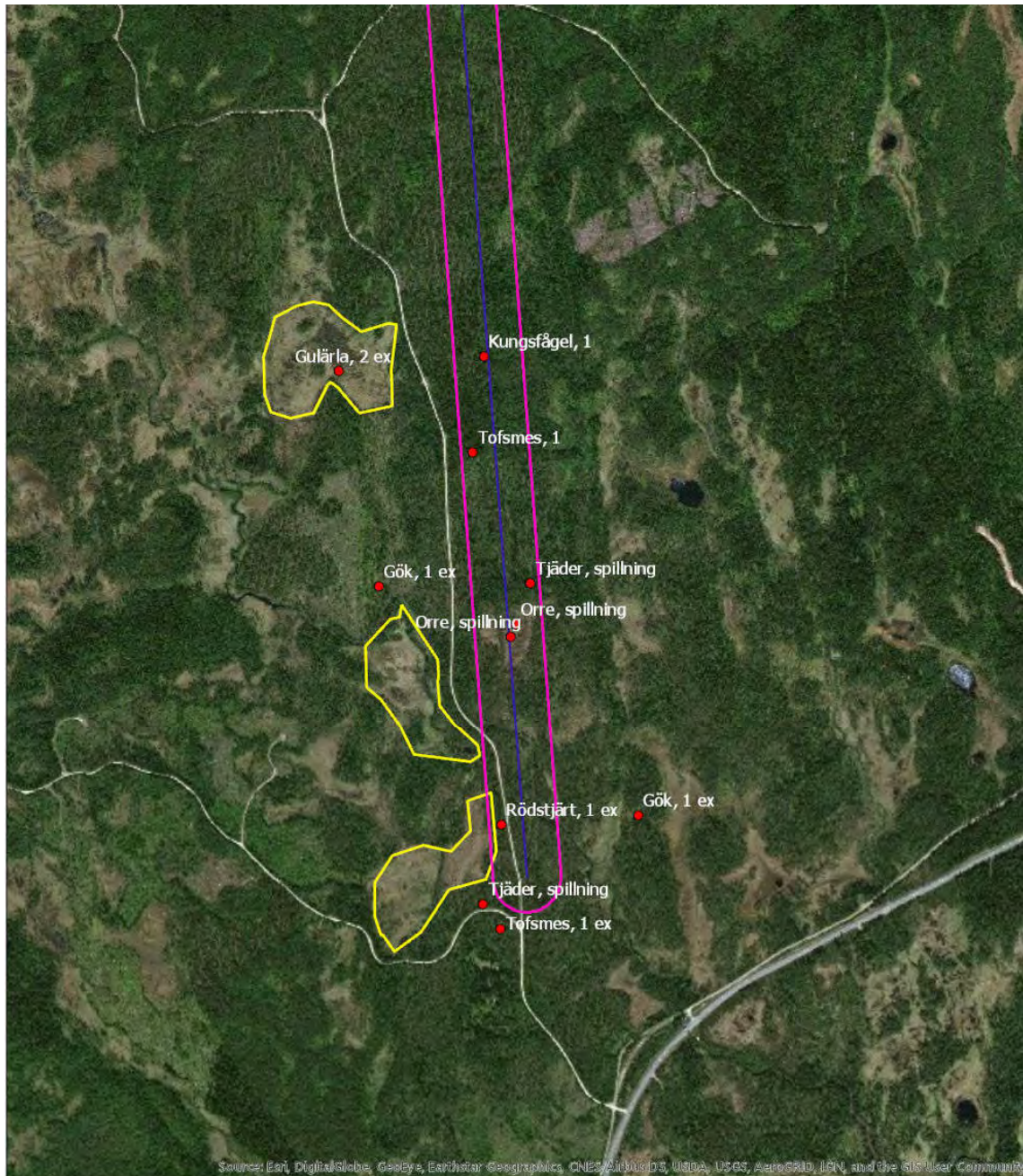
0 500 1 000 Meter

Figur 9. Inventeringsresultat från delområde vid Brändberget.

2019-09-06

2019-102476-0001

Teckenförklaring

- Inventeringsområde
- Inventerade våtmarker
- Fågelobservation
- Förslag kraftledning

Figur 10. Inventeringsresultat från delområde vid Nyhusen/Fageråsen.

2019-09-06

2019-102476-0001

Jakobi Sustainability AB, Sven Hultins gata 9C , S-412 88 Göteborg
Telefon +46 70 345 26 09. Säte i Göteborg. www.jakobiab.se
Org.nr 556997-7175. VAT nr SE556997717501.